E L Ő T E R J E S Z T É S	
Előterjesztő:	
	Dr. Papp László polgármester
Tárgy:	
	Az 1956-os forradalom és szabadságharc hősei és áldozatai emlékművének felállítása
Iktatószám:	
	KULT-24424-/2016
Ügyintéző:	
	Postás Gabriella
Feladatot jelent:	
	Dr. Papp László polgármester Szentei Tamás Kulturális Osztály vezetője Hamza Gábor Városépítési Osztály vezetője részére
Véleményező bizottságok:	
	Pénzügyi Bizottság Kulturális Bizottság Közgyűlés
Törvényességi véleményezés ideje:	2016.06.16.
Törvényességi ellenőrzést végezte:	Dr. Kövér Patricia

Mellékletek:	
	látványterv

Tisztelt Közgyűlés!

A Kormány - a 1728/2015. (X. 8.) Korm. határozatával - az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulójáról történő méltó megemlékezés érdekében **a 2016. évet az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékévévé nyilvánította** és létrehozta az **1956-os Emlékbizottságot** (a továbbiakban: Emlékbizottság). Debrecen, amely a magyar történelem során számtalanszor bizonyította erejét, kitartását és hűségét a nemzethez, országosan is figyelemre méltó rendezvényekkel készül a 60. évforduló megünneplésére. Mi debreceniek különösen büszkék vagyunk arra, hogy 1956-ban az országban itt kezdődtek a forradalom eseményei, itt verték le először a kommunista hatalom jelképét a vörös csillagot, s arra még inkább, hogy a diákok 20 pontos követelésében ott szerepelt a határon túl élő magyarság ügyének felkarolása.
Az Emlékév lehetőséget biztosít arra, hogy új emlékmű állításával méltó módon emlékezzünk meg az 1956-os forradalom és szabadságharc debreceni hőseiről és áldozatairól, köztük azokról az egyszerű emberekről is, akik makacs kitartással és odaadással harcoltak az igaz ügyért.

1956. október 23-án Debrecen több pontján tüntetések voltak. Az egyetemisták, a munkások és civilek együttesen követelték az önkényuralmi rendszer jelképeinek eltávolítását, többek között a MÁV Igazgatóságának és a Városi Tanács épületének homlokzatáról leverték a vörös csillagot. Ezután a tömeg a Kossuth utcára vonult, a rendőrség és az ÁVH épületéhez, ahol a politikai foglyok szabadon bocsátását követelték. Ekkor a városba érkező államvédelmi zászlóalj katonái megpróbálták kiszorítani a tömeget a Kossuth utcáról. Először figyelmeztető lövések dördültek el, majd sortüzet nyitottak a tömegre. A lövöldözésnek Ács Zoltán és Gorzsás András voltak a halálos áldozatai, közel 30-an pedig megsebesültek. A történelmi jelentőségű esemény tiszteletére a Kossuth utca 10. szám alatt található Csokonai Színház előtti téren szeretne önkormányzatunk egy olyan emlékművet elhelyezni, amely az 1956-os hősök örök mementójaként szolgál.

Az Emlékbizottság megbízásából a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány több pályázatot is kiírt azzal a céllal, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc, valamint a kapcsolódó események méltó megünneplését támogassa.
Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) pályázatot nyújtott be az emlékmű megvalósítására, amelynek elbírálása folyamatban van. Sikeres pályázat esetén a pályázati kiírásban meghatározott módon fel kell tüntetni, hogy az emlékmű létrehozását az *„1956-os Emlékbizottság”* támogatja és felállítása *„A magyar szabadság éve”* programsorozat keretében valósult meg.

Az emlékmű tervét Győrfi Lajos Szervátiusz-díjas szobrászművész készítette el, aki az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulója alkalmából már adott be pályamunkát és méltó vetélytársa volt a Debreceni Egyetemnél felállított emlékművet elkészítő Melocco Miklós Kossuth-díjas szobrászművésznek. Győrfi Lajos nevéhez fűződik a budapesti Corvin-közben található „Az 56-os pesti srác” emlékmű elkészítése.
Az előterjesztés melléklete szerinti emlékmű talapzata fekete gránit körlap, amelynek külső ívét bazalt kockák ölelik körbe. A kör közepéből a forradalom lyukas zászlóját galambok emelik a magasba. A terv alapgondolata, hogy a lövés pillanatában először a madarak repülnek fel, szimbolizálva a hősök lelkét, annak halhatatlanságát, a magyar nemzet ’56-os szellemiségét. A galambok húzzák a zászlót az ég felé az örökkévalóságba, példát mutatva nekünk, utódoknak az

emberi nagyságból. A fekete gránitlap kifejezi a gyászt, amelyet megtör a küzdelmet szimbolizáló bazalt kocka. A gránitlapon visszatükröződik a bronzból készült zászló és galambfigura. Az emlékmű a mélységet és magasságot, valamint a hősies küzdelmet egyaránt szimbolizálja.

Az emlékmű felállítása hozzájárul a közösségi emlékezet ébren tartásához, a közös értékeken, múlton és kultúrán alapuló magyar közösségi identitás erősítéséhez. Mivel az emlékmű a város szívében lesz felállítva, így elhelyezkedésénél fogva lehetőséget biztosít közösségi rendezvények, megemlékezések megtartására is.
A Melocco Miklós által készített Forradalom fehér rózsája alkotás, elsősorban magát az 1956-os forradalom és szabadságharc egészét szimbolizálja, s a talapzatán található szöveg is erre utal, mely a következő: ”1956. október 23-án az országban elsőként a mai Debreceni Egyetem főépülete elől indult el az egyetemi ifjúság tüntető menete, hogy a város, majd az üzemi munkássággal összefogva forradalmi követelésekkel lépjen fel a kommunista diktatúra ellen.”

A tervezett 1956-os emlékművet városunk kifejezetten a debreceni hősök és áldozatok tiszteletére szeretné felállítani. Ezt a szándékot az emlékmű felirata is egyértelművé teszi: „Az 1956-os forradalom és szabadságharc debreceni hőseinek és áldozatainak, a sortűzben elesett Ács Zoltán és Gorzsás András tiszteletére. Állította Debrecen Város Önkormányzata az 1956-os Emlékbizottság támogatásával a magyar szabadság évében. 2016”

Az emlékmű anyaga és méretei:
Az emlékmű anyaga bronz, gránit és bazalt, teljes magassága: 3,70 m.
Az emlékmű talapzata: 3,75 m átmérőjű, 1,90 m a belső gránitkör, a burkolat magassága 20 cm.
A talapzat fekete fényezett gránit, belülről kifelé haladva az anyag először finom szemcsés, majd durva szemcsés bazalt. A talapzat felületének külső íve alkalmas felírásra. A zászló és a madarak bronzból készülnek.
Az emlékmű felavatásának tervezett időpontja: **2016. október 23.**
Az emlékmű tervezett költsége: **nettó 17 millió forint + Áfa (bruttó 21.590.000 Ft).**

A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény 109. § (1)-(2) bekezdései alapján a művészeti alkotás közterületen, valamint önkormányzati tulajdonú épületen való elhelyezéséről a település önkormányzatának képviselő-testülete dönt és gondoskodik fenntartásáról és felújításáról. A döntéshez a műalkotás művészi értékére vonatkozóan szakvéleményt kell beszerezni.
Az Önkormányzat a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft-t kérte fel a szakvélemény elkészítésére. A szakvélemény - megtekinthető DMJV Polgármesteri Hivatala Kulturális Osztályán (Debrecen, Kálvin tér 11. 1. em. 116. sz. iroda) – a szobor elhelyezését támogatja.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztést megtárgyalni, a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat

A Közgyűlés
a polgármester előterjesztésére a 2011. évi CLXXXIX. törvény 42. § 8. pontja, valamint az 1991. évi XX. törvény 109. § (1)-(2) bekezdései alapján, a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. szakértői véleményére figyelemmel

1./ az 1956-os forradalom és szabadságharc debreceni hőseinek és áldozatainak emlékművét helyezi el az Ady-parkban, Győrfi Lajos szobrászművész által benyújtott terv szerint.

2./ Elfogadja a szobor talapzatán elhelyezésre kerülő alábbi szöveget:
„Az 1956-os forradalom és szabadságharc debreceni hőseinek és áldozatainak, a sortűzben elesett Ács Zoltán és Gorzsás András tiszteletére.
Állította Debrecen Város Önkormányzata az 1956-os Emlékbizottság támogatásával a magyar szabadság évében. 2016”

3./ Az emlékmű elhelyezéséhez szükséges maximum bruttó 21.590.000 Ft összeget a Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata 2016. évi költségvetéséről szóló 6/2016. (II.25.) önkormányzati rendelet 5. melléklet 4. cím 4.2.15. alcím terhére biztosítja, szükség szerinti előirányzat átcsoportosítással.

4./ Felkéri a polgármestert a 3./ pont szerinti szükséges intézkedések megtételére.

Határidő: azonnal
Felelős: a polgármester

5./ Felkéri a Kulturális Osztály vezetőjét a Győrfi Lajos szobrászművésszel kötendő megállapodás előkészítésére, és felhatalmazza a polgármestert a megállapodás aláírására.

Határidő: azonnal
Felelős: a megállapodás előkészítéséért a Kulturális Osztály vezetője
a megállapodás aláírásáért a polgármester

6./ Felkéri a Városépítési Osztály vezetőjét a műalkotás közterületi elhelyezéséhez szükséges intézkedések megtételére.

Határidő: azonnal
Felelős: Városépítési Osztály vezetője

A határozati javaslat elfogadása minősített többséget igényel.

Debrecen, 2016. június 10.

Dr. Papp László
polgármester